

Schoolondersteuningsprofiel

Punt Speciaal onderwijsgroep

VSO De Kom

Pa Hoeklaan 2
6651 TG Druten
0487-581600

www.de-kom.nl
administratie@de-kom.nl

Inleiding

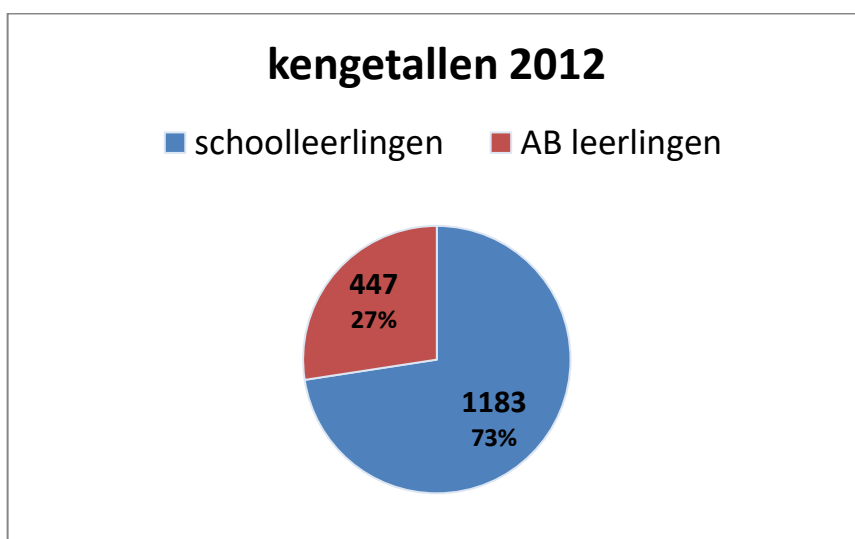
Onderwijsgroep Punt Speciaal is een overkoepelende schoolorganisatie voor leerlingen in de leeftijd van 3 tot 20 jaar, die als gevolg van een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige handicap of door een langdurige ziekte een speciale onderwijsvraag hebben.

De scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en het regionaal expertisecentrum (REC) vallen onder de wet op de expertisecentra. REC Rivierenland presenteert zich sinds 2012 als Partner Passend Onderwijs.

Voor toelating op de scholen, of de inzet van een leerlinggebonden financiering binnen het reguliere onderwijs is tot op heden een beschikking van de commissie voor de indicatiestelling nodig; een cluster 3 indicatie. Punt Speciaal bestaat uit de volgende scholen:

• (V)SO Cambier van Nootenschool	Tiel	(ZMLK en MG)
• (V)SO De Kom	Druten	(ZMLK en MG)
• (V)SO Talita Koemi	Nijmegen	(ZMLK en MG)
• (V)SO Mikado	Gennep	(ZMLK en MG)
• SO Sint Maartenschool	Ubbergen	(LG, LZK en MG)
• VSO Werkenrodeschool	Groesbeek	(LG, LZK en MG)

Op dit moment volgen er 1183 leerlingen onderwijs op een van de scholen voor speciaal onderwijs binnen Onderwijsgroep Punt Speciaal. Daarnaast ontvangen 447 leerlingen binnen het reguliere onderwijs ambulante begeleiding vanuit Partner Passend Onderwijs.

Algemeen Onderwijsaanbod

Het onderwijs binnen Onderwijsgroep Punt Speciaal is afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden van leerlingen en is zo ingericht, dat er een ononderbroken ontwikkelingsproces plaats kan vinden. De kerndoelen voor het (V)SO vormen de basis voor de leerlijnen en methodieken die in de groepen gehanteerd worden. In ons onderwijs is burgerschapsvorming een wezenlijk bestanddeel van het lesprogramma waarin leergebied specifieke doelen en leergebied overstijgende doelen gerealiseerd worden. Dit krijgt onder meer gestalte in de leerlingenraad die op iedere school aanwezig is. De scholen bieden een veilige en respectvolle onderwijs- en werksituatie voor zowel de leerlingen als het personeel.

Leerlingenzorg

Iedere school beschikt over een Commissie van Begeleiding (CvB). Voor iedere leerling wordt binnen zes weken na plaatsing door de CvB een ontwikkelingsperspectief opgesteld. Dit ontwikkelingsperspectief is functioneel voor de inrichting van het dagelijks onderwijs, en voor het uitstroomperspectief van de leerling. Om de prestaties en de ontwikkelingen van de leerlingen te volgen is een samenhangend systeem van (waar mogelijk genormeerde) instrumenten beschikbaar. Dit levert de nodige informatie om jaarlijks te kunnen beoordelen of leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief. Indien nodig worden perspectieven beredeneerd bijgesteld. Alle vso leerlingen van Onderwijsgroep Punt Speciaal stromen uit naar voortgezet (speciaal) onderwijs. Voor de vso leerlingen van Onderwijsgroep Punt Speciaal zijn drie uitstroomperspectieven mogelijk: vervolgonderwijs, arbeid en dagbesteding. Alle vso leerlingen worden begeleid naar een passende uitstroombestemming, welke aansluit bij het uitstroomperspectief. Een typisch kenmerk van onze scholen is een structurele samenwerking met ketenpartners, zoals bijvoorbeeld de revalidatiekliniek, woonvoorzieningen, zorgvoorzieningen voor mensen met een verstandelijke beperking, uitstroombestemmingen, enz.

Onderwijsleerproces

In vergelijking met het reguliere onderwijs zijn de klassen veel kleiner. De groepsgrootte kan variëren van ongeveer 4 tot 15 leerlingen, de bekostigingsfactor ligt op maximaal $n = 12$. De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteiten efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken. Er is voldoende aandacht voor verschillen in ontwikkeling als het gaat om aanbod, aanpak, instructie, verwerking en onderwijstijd. In veel gevallen worden werk- en instructiemiddelen aangepast. Soms vereist dat specifiek maatwerk. Binnen alle scholen is extra expertise aanwezig om de leraren te ondersteunen in hun taak, bijvoorbeeld door de inzet van onderwijsassistenten, orthopedagogen, teamleiders, procesbegeleiders/internbegeleiders, therapeuten en verpleegkundigen.

Opbrengsten

De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs of een zo volwaardig mogelijke participatie in de samenleving. De opbrengsten van het onderwijs liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht. Regelmatig evalueren de scholen het onderwijsleerproces en zorgen systematisch en planmatig voor behoud en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Gedurende het schooljaar worden ouders geïnformeerd over de onderwijsontwikkeling van hun kind; minstens eens per jaar worden ouders uitgenodigd om het ontwikkelingsperspectief door te spreken.

Special Heroes

Binnen alle scholen van Onderwijsgroep Punt Speciaal werken we met Special Heroes. Hierdoor kunnen onze leerlingen gebruik maken van reguliere sportvoorzieningen en dragen we bij aan vermaatschappelijking en integratie van onze leerlingen:

Een projectleider vormt, vaak in samenspraak met een 'combinatiefunctionaris' van de gemeente, de schakel tussen onze leerlingen en hun ouders en de reguliere sportverenigingen in de buurt. Dit betekent dat hij enerzijds leerlingen en hun ouders adviseert, stimuleert en begeleidt richting reguliere sportvereniging. En anderzijds adviseert hij de sportvereniging met betrekking tot aanpassingen in voorzieningen en methodieken.

Partner Passend Onderwijs

Partner Passend Onderwijs, voorheen REC Rivierenland, is een regionaal expertisecentrum, ontstaan uit de zes scholen van Onderwijsgroep Punt Speciaal. Het expertisecentrum kent een lange geschiedenis. Al voor de invoering van de wet op de leerlinggebonden financiering bood REC Rivierenland 'ambulante begeleiding'. Medewerkers uit het (voortgezet) speciaal onderwijs boden ondersteuning aan leerlingen en/of scholen binnen het reguliere onderwijs. Doelstelling is om leerlingen c.q. studenten met een extra ondersteuningsbehoefte in staat te stellen om dichtbij huis, met leeftijdgenoten, passend onderwijs te laten volgen.

Medewerkers Partner Passend Onderwijs zijn ambassadeurs passend onderwijs. Ze vormen het vaste 'gezicht' binnen de samenwerkingsverbanden en de scholen. Onze medewerkers kennen het onderwijs in al zijn facetten en hebben een grote kennis op het gebied van ziektebeelden, cognitieve en lichamelijke beperkingen en de belemmeringen die dat oplevert voor het onderwijsproces. Ze bieden de genoemde ondersteuning door dialoog gestuurd werken: een continue dialoog vormt de basis voor passende en flexibele ondersteuning. Hierbij is er aandacht voor het kind als individu, in zijn interactie met de school, het gezin, vrienden en familie, (para)medici en andere maatschappelijke geledingen, zoals overheidsinstanties en (sport)verenigingen. Er is afstemming met alle betrokkenen vanuit een systeemgerichte benadering, met ruimte voor ieders inbreng. Partner passend onderwijs heeft door de jaren heen veel specifieke expertise opgebouwd. De nadruk ligt steeds meer op de inzet van vroegtijdige, preventieve en kortdurende begeleidingstrajecten. Zo voorkomen we dat er in een later stadium een beroep gedaan moet worden op zwaardere vormen van ondersteuning.

De ondersteuning richt zich zowel op de leerling, als op het schoolteam en het samenwerkingsverband. We geven cursussen en voorlichting aan de samenwerkingsverbanden, verstrekken informatie aan schoolteams over de relatie tussen het ziektebeeld, de cognitieve of lichamelijke beperking en de consequenties daarvan voor het onderwijs. Deze gevolgen kunnen liggen op het gebied van leerproblemen en/of gedrag, met continue aandacht voor het in balans houden van de belasting en de belastbaarheid van de leerlingen. Er is specifieke expertise op het gebied van omgaan met rouw en verlies. Waar nodig kunnen we advies geven over het implementeren van aangepaste methodes, eigen leerlijnen of de inzet van alternatieve leerstrategieën en compenserende hulpmiddelen. We coachen leerlingen op het gebied van het leren leren (empowerment), sociale vaardigheden en handicapverwerking. Ook kunnen we hen begeleiden bij de keuze voor het vervolgonderwijs of de loopbaanoriëntatie.

Om te kunnen opereren op het snijvlak tussen onderwijs en zorg zijn er structurele samenwerkingsrelaties met de ziekenhuizen in de omgeving, met zorginstellingen, voorschoolse voorzieningen en de kinderopvang. Zo komt een koppeling tot stand tussen de verschillende

instanties en onderwijs, waardoor zo goed mogelijk aangesloten kan worden bij de onderwijsbehoeftes van de leerlingen.

Algemene gegevens

Onderwijsmissie en visie

Een mens kan niet zonder een ander.

Elk mens is uniek.

Een mens leeft in een maatschappij. En dat brengt rechten en plichten met zich mee.

We begeleiden met ons onderwijs leerlingen naar optimaal functioneren in zijn eigen leefwereld.

Hierbij gaan we uit van de eigenheid, de mogelijkheden en capaciteiten van de leerling.

Bij het bereiken van onze doelstelling hanteren we een aantal algemene uitgangspunten.

1. Wij doen het als school niet alleen, maar samen met iedereen die bij het realiseren van onze missie een rol kan spelen. Met name de ouders van de leerlingen spelen in deze een belangrijke rol.
2. De medewerkers van De Kom hebben respect voor de leerlingen en voor elkaar.
3. Uitgangspunt is niet ons aanbod maar de vraag die ons gesteld wordt. Het systeem is ondergeschikt aan de opvoedings- en ontwikkelingsvraag van de leerling.
4. Kenmerkend voor ons onderwijs is het bieden van structuur.
5. We willen voortdurend leren van elkaar en met elkaar.

Onderwijsaanbod VSO De Kom

De VSO afdeling van De Kom bestaat uit twaalf groepen met leerlingen in de leeftijd van ongeveer twaalf tot twintig jaar. Er zijn twee combinatiegroepen met zowel SO als VSO leerlingen. De groepen zijn onderverdeeld in aanvangsgroepen, midden groepen en eindgroepen. Verder heeft De Kom intern een onderverdeling gemaakt in leerstromen. Daarnaast zijn er twee onderwijs- zorgklassen voor leerlingen met een bijzondere hulpvraag op het gebied van gedrag en/of een bijzondere hulpvraag op het gebied van zorg. Dit staat verderop uitgewerkt in een extra ondersteunings-arrangement.

Het onderwijs aan leerlingen van De Kom vindt plaats in een modern schoolgebouw dat zowel de SO afdeling als de VSO afdeling huisvest. Het gebouw van De Kom ligt op het terrein van 's Heeren Loo Zuid in Druten. De school ligt centraal op loopafstand van het centrum van Druten. Iedere klas heeft een digibord of een verrijdbaar touch screen. In de klassen wordt het dagprogramma visueel ondersteund met een pictogrammenbord. Voor een aantal leerlingen kennen we een individueel systeem op maat ter ondersteuning van het dagprogramma. De lokalen hebben een keukenblok en delen een toiletblok met een aangrenzende klas. Alle vijfstroom klassen (MG) hebben een aangepaste sanitaire ruimte met douche. Er zijn vier gescheiden grote speelplaatsen. Daarnaast heeft

een aantal klassen een eigen kleinere speelplaats waar leerlingen individueel in of tweetallen kunnen spelen. Op verschillende plaatsen verdeeld door de school, zijn instructieruimtes. Er zijn klassen met een eigen rustruimte in het klaslokaal. Voor het bewegingsonderwijs zijn in het schoolgebouw twee moderne gymzalen beschikbaar, waarvan er één volledig is aangepast voor leerlingen met een meervoudige beperking. Beide gymzalen hebben gescheiden kleedruimtes met douches. Voor de behandeling van leerlingen zijn in het gebouw vier moderne behandelruimtes voor fysiotherapie en ergotherapie. De afdeling logopedie beschikt over twee behandelruimtes. Verder is een aparte, prikkelarme testkamer. Voor het VSO zijn er praktijklokalen zoals een goed geoutilleerde keuken, een techniek en- houtbewerkingslokaal, een magazijnlokaal, een was- en droogruimte en een pantry.

We kennen de volgende VSO-leerstromen, met globaal de volgende karakteristieken: :

De 1 en 2 stroom: is bedoeld voor leerlingen met een licht tot matig verstandelijke beperking

De 3 stroom: is bedoeld voor leerlingen met een matig tot ernstig verstandelijke beperking. De groepsgrootte is sterk afhankelijk van de mate van problematiek maar zit maximaal op 11.

De 4 stroom: is bedoeld voor leerlingen met een stoornis binnen het autistisch spectrum die door de ernst van hun autisme niet kunnen functioneren binnen heterogene klassen van de andere stromen.

De 5 stroom: is bedoeld voor leerlingen met een meervoudige beperking. De groepsgrootte is sterk afhankelijk van de problematiek en zorgvraag van de leerlingen.

In onze schoolgids staat van elke stroom een uitgebreide omschrijving.

In elke leerstroom kunnen leerlingen van verschillende leerroutes zitten.

Het lesaanbod voor alle leerroutes is gebaseerd op de kerndoelen van het speciaal onderwijs. De leerlijnen van het Centrum Educatieve Diensten (CED) vormen de leidraad voor het onderwijsaanbod. Er is naast tijd voor de leerstof-specifieke doelen, zoals taal, rekenen en lezen, veel tijd en aandacht voor de leergebied-overstijgende doelen zoals 'leren leren' en de sociaal emotionele ontwikkeling. Elke leerling krijgt onderwijs op maat, afgestemd op zijn mogelijkheden. Het ontwikkelingsprofiel geeft een indicatie voor de te volgen leerroute. Elke leerroute leidt dus naar een uitstroomprofiel.

[Hier het landelijke doelgroepenmodel plakken](#)

Alle leerlingen krijgen praktijkvakken. Het aantal uren loopt op naarmate leerlingen ouder worden. Het gaat om de vakken koken, catering, techniek, dienstverlening, multimedia, textiele werkvormen, magazijnbeheer, tuinwerkzaamheden, wasverzorging en administratie. Externe praktijkvakken die aangeboden worden zijn onder andere dierverzorging en dienstverlening op basisschool de Kubus. **Menno vragen** Externe praktijkvakken worden ook wel LOL (leren op locatie) genoemd.

Vanaf hun vijftiende jaar kunnen leerlingen intern stage lopen op De Kom. Ze leren onder andere de gymzaal inrichten, melkmandjes uitdelen, was ophalen en rondbrengen en assisteren in een andere klas. Ook kunnen ze leren hoe ze leerlingen in een rolstoel op een respectvolle wijze kunnen benaderen en hoe ze de rolstoel moeten duwen. Na de toekomstbespreking rond het zestiende jaar, start het individuele stage traject en gaat een leerling extern stage lopen buiten De Kom. De stageplek past bij het uitstroomprofiel van de leerling.

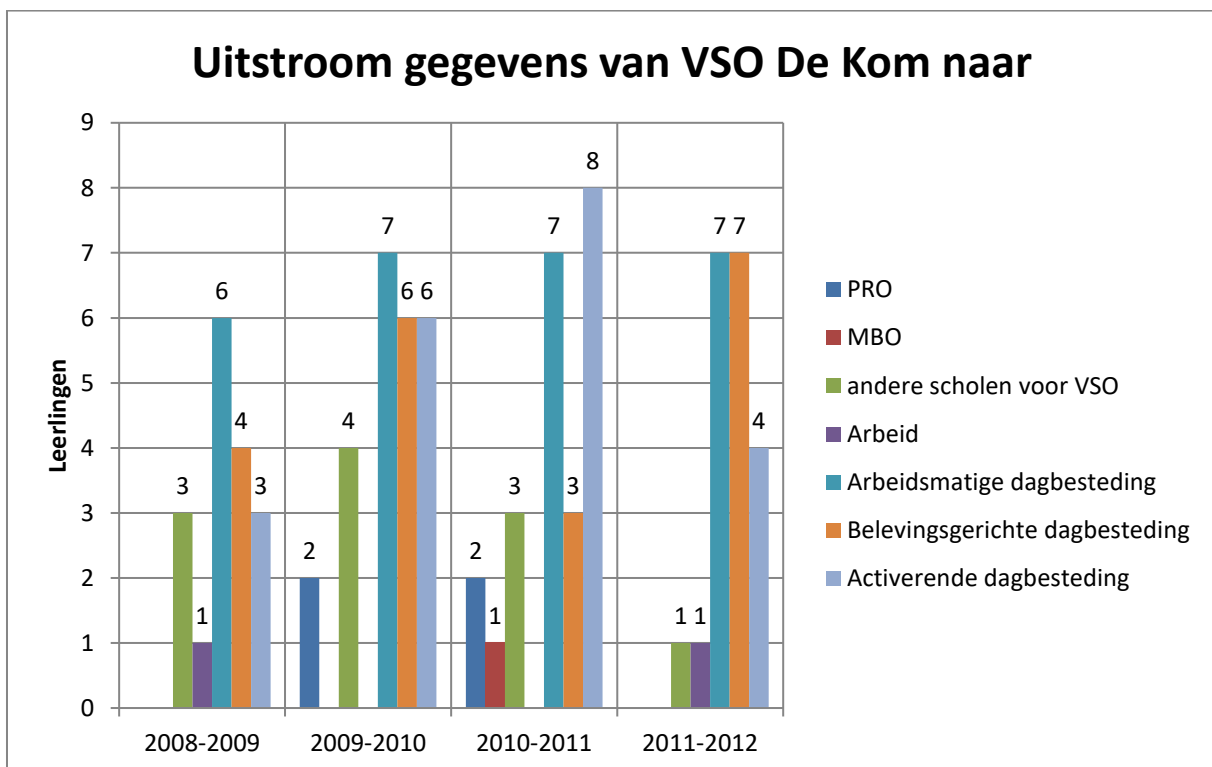
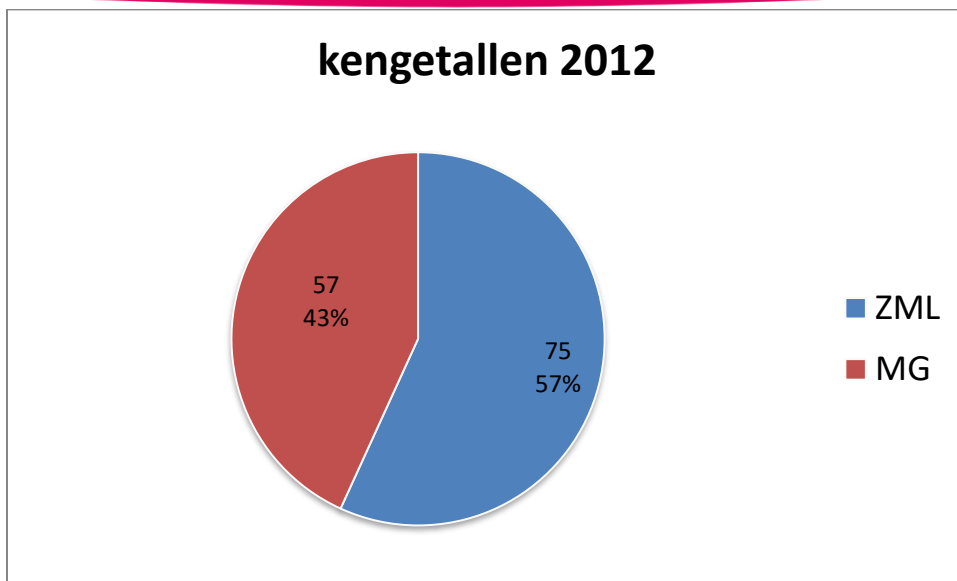
‘Cultuur op maat’ biedt voor iedere leerling een passend aanbod aan cultuureducatie, zowel in de school als buiten de school.

‘De Klas Beweegt’ is door onze ergotherapeuten als methodiek ontwikkeld en sluit aan bij de leerlijnen voor het Speciaal Onderwijs. Deze methode kan klassikaal en individueel aangeboden worden binnen zowel het SO als het VSO. De doelstelling is om praktische vaardigheden en psychosociaal welbevinden te verbeteren door gebruik te maken van belevingsgerichte zintuiglijke activiteiten (waaronder beweging) die tevens leiden tot een verbetering van de concentratie.

De Kom heeft een leerlingenraad met in principe uit elke VSO groep een vertegenwoordiger. De leerlingenraad overlegt om de zes weken. Op de agenda komen de onderwerpen die ook in de MR besproken worden. Daarnaast komen algemene schoolzaken aan de orde. Vanuit de leerlingenraad hebben twee gekozen leerlingen zitting in de MR. Zij vertegenwoordigen de leerlingen en worden bijgestaan door een coach.

Vanaf hun achttiende jaar nodigen we leerlingen uit om bij de bespreking van hun eigen ontwikkelingsperspectief aanwezig te zijn. Ook hebben zij zeggenschap in welke informatie over hen wordt overgedragen naar een volgende klas. Bij het verlaten van de school bespreken we met de leerling zijn eigen transitiedocument.

Kengetallen aanpassen Helma

Samenwerkingsrelaties externe partners

De Kom werkt intensief samen met :

- Samenwerkingsverbanden.
- 's Heeren Loo, een centrum voor dienstverlening aan mensen met een verstandelijke beperking. Wij maken gebruik van hun ruimtes, voorzieningen en expertise. Wij werken samen met Advisium voor onder andere diagnostiek, therapieën, zindelijkheidstraining, inzet diëtiste en aandachtsfunctionaris seksualiteit. Om gebruik te kunnen maken van deze diensten is een geldige indicatie.
- MEE: schoolmaatschappelijk werk, consultants
- Sociale wijkteam van verschillende gemeentes
- GGD: schoolarts
- Centrum voor Consultatie en Expertise
- Visio
- **Maartenskliniek: revalidatiearts**
- Praktijk voor kinderfysiotherapie
- Zorgondersteuning 's HeerenLoo en TVN
- Basisschool de Kubus in Druten
- PAX Christi college in Druten
- Gemeente Druten
- Zorgaanbieders, bedrijven, scholen en stageplaatsen

Contacten met ouders / verzorgers

Ouders spelen een belangrijke rol binnen onze school. Zij zijn via de ouderraad, de MR en de GMR betrokken bij onze school. We zien ouders als volwaardige gesprekspartners, daar waar het gaat om het onderwijs en de opvoeding van hun kinderen. Communicatie is hierbij van groot belang; wij willen een 'open school' zijn. Zo beginnen we elk schooljaar met een afstemmingsgesprek met ouders. In februari zijn de gesprekken over het ontwikkelingsperspectief, de zogenaamde OPP besprekingen, waarbij ouders de leraar, onderwijsassistent en de therapeuten kunnen spreken. Aan het eind van het schooljaar is er een gesprek met ouders waarin we kijken wat er afgelopen jaar is bereikt en of we onze doelen moeten bijstellen. In het VSO hebben we rond de zestiende verjaardag van de leerling het 'toekomstgesprek' met leerling, ouders, klassenleiding en stage coördinator. In dat gesprek komen ook allerlei regelingen aan bod die in de toekomst van belang zijn (WaJong bijvoorbeeld)

En dan zijn er nog Raakpunt, een digitaal communicatiesysteem, de mail en de telefoon. Natuurlijk bestaat ook de mogelijkheid om tussentijds gesprekken te hebben met de klassenleiding

Beschikbare expertise

- We hebben gespecialiseerde **leraren en onderwijsassistenten** met expertise met betrekking tot de klas waarin ze werken.
- Voor de lessen beweging en zwemmen zijn er **vakleraren**.
- De **intern begeleider** coacht de leraren en de onderwijsassistenten. Hij is lid van de Commissie Leerlingenzorg en is betrokken bij het opstellen van plannen rondom de leerling en het leerlingvolgsysteem (MLS) waarin de vorderingen van de leerling worden bijgehouden
- Ook de **orthopedagoog** (c.q. GZ-psycholoog) zit in de Commissie Leerlingenzorg. Hij voert onderzoek uit en adviseert de mensen in de klas bij de aanpak van probleemgedrag. Hij is betrokken bij het bespreken van het ontwikkelingsperspectief.
- De **Psychodiagnostisch medewerker** verricht onderzoek onder supervisie van de gedragsdeskundigen (orthopedagoog/GZ psycholoog).
- Rondom de stages in het VSO werken onze **stagecoördinatoren**, zij coördineren de stages en zijn contactpersoon tussen school en bedrijf.
- De Kom heeft eigen **fysiotherapeuten** in dienst. Zij ondersteunen en adviseren in de klas. Daarnaast behandelen ze individuele leerlingen. Indien het ondersteunend is aan het onderwijs- leerproces gebeurt dit zoveel mogelijk onder schooltijd, als onderdeel van het individuele lesprogramma. Overigens worden zoveel mogelijk de adviezen op school ook doorgesproken met ouders zodat zij thuis in dezelfde lijn aan de slag kunnen. De sensorische integratietherapie (SI) is gericht op zintuiglijke informatieverwerking en vrij specifiek voor onze doelgroep. Onze therapeuten geven deze therapie.

- We hebben onze eigen **logopedistes**. Ze hebben hun specifieke deskundigheden (**Syndroom van Down, MG, slik- en mondmotoriek, gebarentraining, autisme “Geef me de vijf”**). De logopedistes zetten we regelmatig in om de deskundigheid in de klassen op peil te houden en te vergroten.
- Een **muziektherapeut** zet zijn expertise vooral in voor agogische interventies, zowel individueel als klassikaal.
- Onmisbaar bij ons type onderwijs is de **technisch vakman** die in opdracht van de fysiotherapeut en op verzoek van anderen speciale aanpassingen realiseert.
- Verder hebben we twee auti deskundigen in dienst.

Extra ondersteuningsarrangementen

autiklassen

Er zijn in het vso drie autiklassen waar alleen leerlingen zitten met een stoornis binnen het autistisch spectrum. Deze klassen zijn bedoeld voor die leerlingen die niet kunnen functioneren in de gewone klassen.

Deskundigheid

Onze leraren en onderwijsassistenten zijn specialist in het bieden van extra structuur, een vast programma, waardoor de leerling antwoord krijgt op de vraag: wat gaat er gebeuren, waar, wanneer en met wie, en wat wordt er van mij verwacht. Zij hebben hiervoor een specifieke opleiding "Geef me de vijf" gevolgd.

Aandacht en tijd

Er is permanent een leraar samen met een klassenassistent in de klas beschikbaar. De autiklassen hebben een groeps grootte van maximaal acht leerlingen.

Protocollen/ aanpakken/ programma's / methodieken/ materialen

Alle leerlingen hebben een individueel programma op maat visueel ondersteund door een communicatiebord op maat. Door middel van de ComVoor-test wordt uitgezocht welk middel voor deze leerling het meest geschikt is en op welk niveau dit middel gebruikt kan worden. Leerlingen hebben zo nodig een eigen afgeschermd werkplek en een eigen werkkastje volgens de principes van TEACCH. Daarnaast wordt gewerkt met elementen uit de methodiek 'Geef me de Vijf'. Verder wordt voor een aantal leerlingen met PECS gewerkt.

Gebouw

De autiklassen hebben in de klas een aparte ruimte die als rustruimte dienst kan doen. De klassen hebben een buitendeur en grenzend aan hun klas een kleiner plaatsje of een grote speelplaats.

Samenwerking

Voor een aantal leerlingen uit de autiklassen wordt samengewerkt met het CCE of Autimaat.

5-stroom; voor leerlingen met een meervoudige beperking

Voor leerlingen die behalve een verstandelijk beperking een ernstige bijkomende motorische beperking hebben, of voor leerlingen die door hun complexe beeld eenzelfde ondersteuning nodig hebben.

Deskundigheid

Leraren en onderwijsassistenten zijn geschoold in het omgaan met deze complexe problematiek ze hebben kennis op het gebied van medische, paramedische en adl handelingen. Verder speelt het paramedische team een grote rol bij een aantal leertrajecten zoals Adremo rijden, alternatieve aansturing, computeraanpassingen, communicatieapparaten en -systemen.

Aandacht en tijd

Er is permanent een leraar samen met een klassenassistent in de klas aanwezig. Tevens is op basis van individuele indicaties voor 'begeleiding binnen onderwijs' zorgondersteuning in de klas beschikbaar. De 5- stroomklassen hebben een groepsgrootte van ongeveer negen leerlingen.

Protocollen/ aanpakken/ programma's / methodieken/ materialen

In deze klassen ligt de nadruk op verzorging en ondersteuning, het bieden van rust en veiligheid. In het VSO komt de nadruk vervolgens meer te liggen op het ontwikkelen van de praktische vaardigheden. Dit doen we door op arbeid georiënteerde activiteiten en praktijkvakken, in de hoogste klassen van het VSO gevolgd door arbeidstoeleiding en stages. Door Adremo training leert een leerling zich zelfstandig voortbewegen met de rolstoel en communicatieapparatuur bedienen.

Gebouw

De 5-stroom klassen hebben een aangepaste ruimte voor sanitaire en verzorgende activiteiten. De klassen zijn ingericht met aangepast meubilair, bijvoorbeeld bedboxen, Adremo rolstoel, en er is aangepast les- en spelmateriaal. De klassen hebben voldoende ruimte voor mobiliteit en voor hulpmiddelen zoals rolstoelen, statafels en tilliften. In de school zijn geen drempels aanwezig. Er is een lift zodat het hele gebouw toegankelijk is .

Samenwerking

We werken met ouders en woonvoorzieningen en het paramedisch team. Daarnaast zijn er contacten met de medische dienst van 's Heeren Loo, met de revalidatie arts van de Maartenskliniek, met de orthopedisch schoenmaker en instrumentenmaker en met de verschillende rolstoel- en hulpmiddelenleveranciers. Voor alles rondom Adremo werken we samen met de ontwerpers van de Adremo rolstoel.

So/Vso 5+

De leerlingen, zowel SO als VSO in deze groep zijn lichamelijk erg kwetsbaar en hebben regelmatig op een dag behoefte aan rustmomenten. Qua leeftijd, niveau van functioneren en ontwikkelingsperspectief is deze groep heel divers. Daarbij gaat het zowel om leerlingen die gebaat zijn bij een belevingsgericht aanbod als om leerlingen die een taakgericht aanbod vragen. Zowel wonen als onderwijs zijn hierbij betrokken. Alle leerlingen hebben een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) met bekostigingsniveau hoog. Daarnaast moeten leerlingen in deze groep een indicatie hebben voor een aantal uren zorg binnen onderwijs (zbo).

Deskundigheid

Leerlingen krijgen zoveel mogelijk een individueel programma, afgestemd op hun lichamelijke belastbaarheid en hun cognitieve en adaptieve mogelijkheden. Op deze groep is personeel beschikbaar met een **verzorgende/verpleegkundige achtergrond**.

Aandacht en tijd

Er is permanent een leraar samen met een klassenassistent in de klas aanwezig. Daarnaast bieden zorgondersteuners (ZBO) de nodige ondersteuning (mits geïndiceerd) So/vso 5+ heeft een groeps grootte van ongeveer acht leerlingen.

Protocollen/ aanpakken/ programma's / methodieken/ materialen

Als methodiek wordt gebruik gemaakt van de CED leerlijnen en de Nieuwe Vijfwijzer.

Gebouw

So/vso 5+ heeft de beschikking over 2 lokalen, een actieve ruimte en een rustruimte.

Samenwerking:

Samenwerking en overleg met ouders, woongroepen en therapeuten om de begeleiding optimaal op elkaar af te stemmen.

Kameleon

Qua leeftijd gaat het om leerlingen van zowel het SO als het VSO die in hun functioneren zeer divers zijn. Zo kunnen ze gebaat zijn bij een belevingsgericht, een taakgericht of arbeidsgericht aanbod. Maar zij zijn sociaal emotioneel zeer kwetsbaar en kunnen het, ook met extra individuele begeleiding, niet aan de gehele dag in een groep te functioneren. Ze voelen zich onveilig, wat zich uit in externaliserende gedragsproblematiek in de vorm van zeer impulsief, hardnekkig opstandig of verbaal en/of fysiek agressief gedrag gericht op zichzelf of anderen. De leerlingen hebben een tlv hoog. Daarnaast moeten leerlingen in deze groep een indicatie van 8 uur hebben voor zorg binnen onderwijs.

Deskundigheid

Personeel dat op deze groep werkt is geschoold in het omgaan met probleemgedrag en het hanteren van fysieke agressie. Verder zijn ze geschoold in “Geef me de vijf” en “Triple C”.

Aandacht en tijd

Er is permanent een leraar samen met twee klassenassistent in de klas aanwezig. Daarnaast wordt op indicatie van ‘begeleiding individueel’ extra ondersteuning geboden door twee zorgondersteuners. De Kameleon heeft een groeps grootte van maximaal acht leerlingen.

Protocollen/ aanpakken/ programma's / methodieken/ materialen

Het aanbod binnen de Kameleon is vooral gericht op het herstellen van het gevoel van veiligheid. Dit doen we door een basisritme, een basisprogramma, een basisplek en basiscommunicatie op het individuele niveau van de leerling te bieden. Uiteindelijk streven we naar instroom in de gewone ZML-klassen. Voor een enkeling zal dit niet haalbaar blijken. Als methodiek wordt gebruik gemaakt van de CED leerlijnen, de Nieuwe Vijfwijzer en de uitgangspunten van “Geef me de vijf” en “Triple C”.

Gebouw

De Kameleon heeft de beschikking over twee lokalen en twee rustruimtes. De kameleonlokalen zijn groter dan de reguliere lokalen. De leerlingen kunnen gebruik maken van een eigen ingang.

Samenwerking

Voor een aantal leerlingen wordt samengewerkt met het CCE.

Pax-klassen

---

2 klassen met VSO-leerlingen in de leeftijd 12-16 zijn gehuisvest op de VMBO-locatie van het Pax-Christi College (hierna: PCC) in Druten met als doel integratie op zowel sociaal-emotioneel als didactisch gebied.

Deskundigheid

Onze leerkrachten en onderwijsassistenten bieden de leerlingen op het PCC een veilige basis binnen het reguliere VMBO. Iedere leerling is uniek en wordt gestimuleerd in zijn/haar eigen kunnen. Daar waar mogelijk, wordt er per individu gekeken naar integratiemomenten.

Aandacht en tijd

Per klas permanent een leerkracht en assistent, tevens is er voor het schooljaar 2018-2019 0,5 wtf assistent klas overstijgend beschikbaar.

Protocollen/ aanpakken/ programma's / methodieken/ materialen

Alle voorwaarden zijn aanwezig om een eigen onderwijsprogramma te verzorgen met eigen klassenleiding (leerkracht en assistent). Basisveiligheid, onderwijsbehoefte en welbevinden blijven altijd het uitgangspunt. Er kan telkens gekeken worden welke leerling waar kan deelnemen aan het lesprogramma van het Pax. Hierbij valt vooral te denken aan beweging, praktijkvakken, burgerschap en voorbereiding op werk en dagbesteding.

Gebouw

De klassen zijn gehuisvest volgens het school-in-school concept. Midden in het gebouw van het PCC hebben de klassen de beschikking over twee ruime lokalen met aangrenzende differentiatieruimtes. Via een schuifdeur zijn de lokalen onderling verbonden. Voor beweging en de praktijkvakken wordt er gebruik gemaakt van de voorzieningen van het PCC.

Samenwerking

Er is sprake van intensieve samenwerking met het Pax Christi College. Vanzelfsprekend wordt er intensief samengewerkt met ouders/verzorgers om de begeleiding van de leerlingen zo optimaal mogelijk vorm te geven.

Linawijs

Qua leeftijd gaat het om leerlingen van zowel het SO als het VSO die in hun functioneren op een normaal of hoog IQ.

Maar zij zijn sociaal emotioneel zeer kwetsbaar en kunnen het, ook met individuele begeleiding, niet aan de gehele dag in een schoolsetting en groep te functioneren. Voor hen zijn de bestaande klassikale settingen te overvragend. Veel van deze leerlingen zijn kortere of langere tijd uitgevallen binnen het reguliere en/of speciale onderwijs. Ze voelen zich onveilig, wat zich uit in complexe internaliserende psychische problematiek, met name autisme.

Linawijs wil gebruik maken van de talenten van deze leerlingen, aansluiten bij wat ze aankunnen en hen een omgeving bieden waarin zij zich veilig voelen om tot leren te komen.

Deskundigheid:

Begeleiders vanuit 's Heeren Loo zijn steeds in contact met de leerlingen en van hen wordt verwacht dat zij kind volgend en ontwikkelingsgericht kunnen en willen werken; kunnen reflecteren op eigen gedrag; zowel zelfstandig als in teamverband kunnen werken; stressbestendig zijn; creatief zijn in het omgaan met de leerlingen en bij het inspelen in onverwachte situaties en uitgaan van de motivatie en de mogelijkheden van het kind. Vanuit de Kom zijn een leerkracht en SI-therapeut betrokken die de begeleiders met hun kennis, ervaring en enthousiasme ondersteunen en coachen om de leerlingen te laten komen tot ontwikkelen en leren. De leerkracht is extra geschoold in autisme via de Post-hbo 'Geef me de vijf'.

Aandacht en tijd:

Iedere leerling heeft twee begeleiders naar indicatie van uren en wat de leerling aankan. De leerkracht is momenteel 8 uur beschikbaar voor Linawijs en de SI-therapeut is momenteel 4 uur beschikbaar. Deze uren zullen in de toekomst worden uitgebreid.

Protocollen, programma's, methodieken:

Het aanbod binnen de Linawijs is vooral gericht op het herstellen van het gevoel van veiligheid en door aan te sluiten bij de motivatie van de leerlingen ontwikkeling in gang te zetten. Dit doen we door een individuele op maat afgestemde begeleiding, een basisprogramma op maat, een basisplek, dit kan zowel vanuit de thuissituatie als op locatie zijn en onderwijs op het individuele niveau van de leerling te bieden. Uiteindelijk streven we naar instroom in reguliere onderwijssetting. Voor een enkeling zal dit niet haalbaar blijken. Als methodiek wordt gebruik gemaakt van de CED leerlijnen,

IVIO en uitgangspunten van 'Geef me de vijf' en ondersteuning bij de prikkelverwerking vanuit de sensorische integratie.

Gebouw:

De ontwikkelplek kan zijn ambulante (bij de leerlingen thuis) en zodra het voor de leerlingen mogelijk is naar een (tijdelijke) locatie. Er gaat een vaste locatie gebouwd worden.

Samenwerking:

Er is een zeer goede en afgestemde samenwerking nodig voor deze leerlingen tussen Linawijs, 's Heeren Loo en De Kom.

Sociale vaardigheidstraining.

Voor leerlingen van de midden- en eindgroepen, moeite hebben met het beheersen, vergroten en richten van de eigen kracht kennen we de Sociale vaardigheidstraining. Dit is een weerbaarheidstraining. Leerlingen leren met meer begrip, respect en gevoel moeten omgaan met zichzelf en anderen. Een zekere mate van reflectie op eigen gedrag en handelen is een voorwaarde voor deelname.

Deskundigheid

Twee vakleraren beweging hebben hiervoor de basiscursus Rots en Water gevolgd.

Aandacht en tijd

De training wordt tijdens schooltijd, door de speciaal opgeleide trainer gegeven. De groep kan uit maximaal twaalf leerlingen bestaan.

Protocollen/ aanpakken/ programma's / methodieken/ materialen

Er wordt gebruik gemaakt van de methodiek Rots en Watertraining. De training duurt tien weken.

Gebouw

De training wordt in de grote gymzaal van De Kom gegeven.

Samenwerking

Aanmelding voor deze training vindt plaats via de commissie leerlingenzorg. Naast de samenwerking met ouders, is er ook intern samenwerking tussen trainers en klassenleiding.

Interne branchegerichte cursussen met certificaat

Leerlingen in de eindklassen van het VSO kunnen op onze school certificaten of deelcertificaten halen van een aantal praktijkvakken.

Deskundigheid

De medewerkers zijn deskundig op het gebied van horeca, HACCP, techniek en ergonomie. De klassenleraar is verantwoordelijk voor het aanbod en het proces.

Aandacht en tijd

Deze cursussen geven we tijdens de praktijkvakken. Eerst krijgen leerlingen een aantal weken instructie. De cursus sluiten ze af met een toets. Het geheel wordt gecoördineerd door de teamleider vso.

Protocollen/ aanpakken/ programma's / methodieken/ materialen

We gebruiken onder meer de methode 'Portfolio' van Schwank.

Gebouw

De certificering vindt plaats in de praktijkvaklokalen zoals bij techniek en koken. Bij de cursus catering vindt de toets plaats in de pantry of elders binnen de school.

Samenwerking

Er is afstemming tussen de klassenleraar en de praktijkvakbegeleider. Verder is er ook interne scholing, waarbij collega's elkaar instrueren en deskundiger maken. Als het nodig is, werken we samen met het paramedisch team, de administratie, de technische dienst de teamleider en de intern begeleider.

Externe branchegericht cursussen

Leerlingen in de eindgroep kunnen een branchegerichte cursus volgen, die past bij het individuele stage traject en bij hun uitstroomprofiel.

Deskundigheid

De stage coördinator selecteert een cursus die past bij het stage traject van de leerling. Soms doen we daarbij een beroep op een andere VSO school of het praktijkonderwijs in de regio. Er is overleg met de school, instantie of instelling die de cursus verzorgt over de mogelijkheden en de beperkingen van de leerling en over de bekostiging van dit traject.

Aandacht en tijd

Indien mogelijk sluit de leerling aan bij een bestaande cursusgroep. Het kan ook zijn dat de cursus individueel gegeven wordt. De cursustijden kunnen afwijken van de schooltijden.

Protocolen/ aanpakken/ programma's / methodieken/ materialen

Geen bestaande methodieken, maar afgestemd op het individu.

Gebouw

De cursus heeft plaats in een daarvoor geschikte cursusruimte van de school, instelling of instantie die de cursus verzorgt.

Samenwerking

We werken samen met de betreffende school, instantie of instelling. Verder is er overleg met MEE en het UWV.

IVIO examen (Instituut voor Individuele Ontwikkeling)

Leerlingen in het VSO met een DLE van 30 of meer op de vakgebieden rekenen en of Nederlands (begrijpend lezen en spelling) krijgen de gelegenheid om het wettelijk erkende IVIO examen af te leggen.

Deskundigheid

De leraren van De Kom hebben ervaring in het begeleiden van leerlingen die mee kunnen doen aan de voorbereiding van het IVIO examen. Zij worden op hun beurt begeleid door de intern begeleider die hiervoor contactpersoon is. De leerlingen worden getest en vervolgens wordt er op maat onderwijs gegeven. De examens vinden plaats op school.

Aandacht en tijd

Leerlingen die hiervoor in aanmerking komen, hebben het gehele jaar een onderwijsaanbod passend bij hun niveau. Uiteindelijk mondt dit uit in een certificaat. De leraren zijn verantwoordelijk voor dit didactische onderdeel.

Protocollen/ aanpakken/ programma's / methodieken/ materialen

Op school is de methode Promotie aanwezig en de benodigde koppelingsdocumenten om een goed onderwijsaanbod vorm te geven.

Gebouw

Geen bijzonderheden.

Samenwerking

We werken samen met de coördinatoren van het IVIO. Ouders houden we op de hoogte van de vorderingen.

